

Aanbiedingsnota "Concept PIA zaakonderzoek door het NFI met Hansken"

Bestemd voor:

10.2.e

Van:

10.2.e

(privacy officer NFI)

Datum:

24 september 2019

Het doel van deze nota is jullie te informeren over de uitgevoerde privacy impact assessments (PIAs) "zaakonderzoek met Hansken", de voorgestelde maatregelen ter verbetering van de bescherming van persoonsgegevens en de eventueel nog uit te voeren vervolgonderzoeken. Tevens verzoek ik jullie om een managementrespons op te stellen, na inhoudelijke bespreking van de PIA's. De managementrespons zal dan samen met de PIA's worden aangeboden aan het divisiehoofd DBS

10.2.e

1. Inleiding

In het jaarplan NFI 2019 is opgenomen dat het NFI drie Privacy Impact Assessments (PIA's) ofwel gegevensbeschermingseffectbeoordelingen gaat uitvoeren. Dit komt voort uit het in 2018 vastgestelde privacybeleid NFI¹.

De PIA "zaakonderzoek uitgevoerd met Hansken" maakt hier deel van uit.

Deze Privacy Impact Assessment (PIA) heeft betrekking op de verwerkingen van persoonsgegevens die plaatsvinden bij het zaakonderzoek met "Hansken". Hansken is, kort gezegd, de digitale forensische zoekmachine (software/"standaardprogrammatuur" genoemd in de raamovereenkomst) voor forensische zaken die ontwikkeld is door het NFI.

Hansken is ontwikkeld voor het selecteren en ter beschikking stellen van de juiste en relevante (digitale) informatie uit grote bronbestanden in zaken waarnaar (strafrechtelijk) onderzoek gedaan wordt of gedaan moet worden. Dit levert een essentiële en onmisbare bijdrage in het kader van de waarheidsvinding in (straf)zaken.

Het NFI heeft een eigen productie-omgeving Hansken en stelt op verzoek aan andere partijen een productie-omgeving beschikbaar. Zowel het NFI zelf als de (bijzondere) opsporingsdiensten FIOD, NWVA, IL&T en Politie maken gebruik van Hansken. KMar is tevens voornemens om Hansken te gaan gebruiken. Deze partijen kunnen de data in Hansken eenvoudig doorzoeken en uit deze data belangrijk (ook ontlastend) bewijs halen.

Met Hansken kan een onderzoeksteam snel en efficiënt zoeken in grote hoeveelheden aangeleverde gegevens van dragers, zoals computers en mobiele telefoons. Op alles wat relevant kan zijn, kan worden gezocht, bijvoorbeeld op woorden en namen of eigenschappen van sporen, zoals chatberichten, e-mails of foto's al dan niet gemaakt met een bepaalde camera. Rechercheurs/onderzoekers/deskundigen kunnen met de forensische dienst de zoekresultaten blijven filteren totdat er van die miljoenen sporen een selectie is, waarvan de sporen één op één te bekijken zijn.

¹ In overleg met de Functionaris voor de Gegevensbescherming van JenV is besloten dat het NFI drie grote PIA's zal uitvoeren, die gezamenlijk als dekkend voor het hele NFI zullen worden beschouwd. Dit zijn de PIA's voor Hansken, Promis/BIS en de DNA-databank.

In het kader van “Zaakonderzoek door het NFI met Hansken” worden stelselmatig grote hoeveelheden gewone, bijzondere en strafrechtelijke persoonsgegevens verwerkt. Om deze redenen is het noodzakelijk om een PIA uit te voeren. Deze PIA brengt in kaart hoe de verwerking van persoonsgegevens bij het zaakonderzoek met Hansken precies verloopt, welke persoonsgegevens worden verwerkt, welke privacyrisico’s hieraan verbonden zijn en hoe deze risico’s voor betrokkenen gemitigeerd (kunnen) worden.

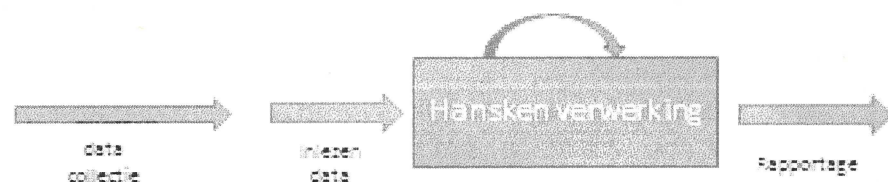
Doel van de PIA

Het doel van deze PIA is:

- Het inzichtelijk maken van de verwerking van persoonsgegevens met Hansken ten behoeve van de kerntaken van het NFI;
- Het beoordelen van de effecten van de verwerking op de persoonlijke levenssfeer van de betrokkenen (degenen op wie de persoonsgegevens betrekking hebben);
- Het op basis van deze beoordeling waar nodig maatregelen voor te stellen om deze effecten voor betrokkenen te voorkomen of te verkleinen.

2. Reikwijdte van deze PIA’s

Zaakonderzoek met Hansken kan in verschillende gebruiksvarianten worden uitgevoerd. Zie onderstaand schema:

Variante	Data collectie	Inlezen door	Onderzoek door	Rapportage door	Hoofd/Hoofding verantwoordelijke	Technical support	Opmerking
1	Opdrachtgever	NFI	NFI	NFI	NFI	NFI	Object van onderzoek
2	Opdrachtgever	NFI	Opdrachtgever	Opdrachtgever	NFI	NFI	Komt voor bij NVWA en IL&T
3	Opdrachtgever	Opdrachtgever	Opdrachtgever	Opdrachtgever	NFI	NFI	Komt niet voor
4	Opdrachtgever	Opdrachtgever *	Opdrachtgever	Opdrachtgever	On Premise	NFI	Komt voor bij politie en RIOD

* Politie laat data soms inlezen door NFI

Deze PIA’s richten zich op het zaakonderzoek volledig uitgevoerd door het NFI: Variant 1

Binnen gebruiksvariant 1 kan het NFI in twee hoedanigheden acteren.

- A. Als onderzoeker in opdracht van het OM, waarbij het OM hoofdzakelijk de interpretatie van de vraagstelling en de uitvoering bepaalt;
- B. Als 'deskundige in strafzaken', waarbij het NFI volledig zelfstandig en onafhankelijk het zaakonderzoek uitvoert.

Zie onderstaand schema.

Verdieping wettelijk kader voor opsporing en bewijsvoering

Nr	Input	Doel	Opdrachtgever	Wettelijk regime	Toelichting	Vereist	Rol	Product	Opmerking
A	Dataset onder titel B Regime Wjsg en Wpg (art 9 en 10)	Opsporing	OM die politie de Wpg data laat doorzoeken door NFI	Wpg Wjsg / AVG	Analyse opdracht, die door NFI met Hansken kan worden uitgevoerd	Opdracht DVD en verwerkersovereenkomst	Gesamenlijk verwerkingsverantwoordelijke OM en NFI	Analyse / rapportage	Variant 1
B	Dataset onder titel B Regime Wjsg en Wpg	Bewijsvoering Als deskundige (Wet Deskundige Strafsaken)	RC in kader van inzet als deskundige	AVG	NFI treedt op als onafhankelijk instituut en kan hiervoor Hansken inzetten	Opdracht en Aanstelling als deskundige	Verwerkingsverantwoordelijke = NFI	Deskundige Rapport	Variant 1
C		Contra expertise	RC		Wordt behandeld als B				Komt voor als B
D	Wjsg en Wpg data	Wetenschappelijk onderzoek	NFI	AVG	Voor ontwikkeling software	Specifieke toestemming	Verwerkingsverantwoordelijke = NFI	Software modules	Buiten scope

Deze PIA's richten zich op de hoedanigheid van het NFI optredend als 'forensisch onderzoeker' en als 'deskundige in strafzaken': Varianten 1A en 1B.

3. Uitvoering PIA's

In het overleg met OM, politie, NVWA en de FIOD is de nadruk gelegd op de verschillen tussen variant 1A en 1B. Met name de wettelijke basis is wezenlijk anders (zie bovenstaande tabel). Daarom zijn voor de twee varianten separate PIA's uitgevoerd.

3.1 Variant 1A: Zaakonderzoek met Hansken door het NFI als "Forensisch onderzoeker" in opdracht van OM/politie

Deze variant heeft betrekking op door het NFI uitgevoerd onderzoek als forensisch onderzoeker in de fase van opsporing in opdracht van het OM of politie. Hiervoor is het wettelijk regime van de Wet politiegegevens (Wpg) van toepassing. In het algemeen is er dan sprake van een 'gezamenlijke verwerkingsverantwoordelijkheid' volgens de AVG.

In de bijlage is de PIA uitgewerkt gebaseerd op de genoemde uitgangspunten.

Dynamiek: Het kan voorkomen dat een zaakonderzoek verandert van aard. Het zaakonderzoek start met doel van opsporing en gaat later over naar een uitvoering in de rol van 'deskundige in strafzaken'. Voor een dergelijke wisseling zal ook een nieuwe aanvraag worden ingediend door de opdrachtgever.

3.2 Variant 1B: Zaakonderzoek met Hansken door het NFI als "Deskundige in strafzaken" in opdracht van de rechter-commissaris

Deze variant heeft betrekking op door het NFI uitgevoerd zaakonderzoek met gebruik van Hansken, waarbij het NFI acteert als "deskundige in strafzaken" in de fase van bewijsvoering in opdracht van de rechter-commissaris. Hiervoor is het wettelijk regime van de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) van toepassing. Het NFI treedt op als verwerkersverantwoordelijke volgens de AVG. De RC geeft opdracht tot de uitvoering van het onderzoek en benoemt de deskundige om zaakonderzoek uit te voeren en om een deskundige rapport uit te brengen. Het rapport heeft als doel om op de rechtszitting de rechtbank voor te lichten.

In de bijlage is de PIA uitgewerkt gebaseerd op de genoemde uitgangspunten.

3.3 Betrokkenen bij de PIA's

NFI	10.2.e
10.2.e	
OM	(10.2.e) privacy officers en CISO)
Politie	(10.2.e)
KMar	(10.2.e) privacy specialist)
NVWA	(10.2.e)
IL&T	(10.2.e)
FIOD	(10.2.e)
Rechtspraak	(10.2.e) privacy officer)

3.4 Status van de PIA:

14 juni bespreking met ketenpartners (m.u.v. politie);

22 juli bespreking met politie;

14 aug bespreking met OM;

Daarna aanscherping scope en focus op variant 1B;

Nieuw concept gereed V0.92 op 21 augustus; dit betreft variant 1B;

Nog te bespreken met Rechtspraak (geen reactie ontvangen van 10.2.e);

Concept gereed V0.93 op 19 september; dit betreft variant 1A; deze is ter kennisname aangeboden aan OM en politie op 25 sept 2019;

Managementrespons op te stellen door 10.2.e

Definitieve PIA vast te stellen door divisiehoofd BDS.

4. Nog uit te voeren PIA's ..

Het NFI heeft twee PIA's uitgevoerd. Uit de PIA's blijkt dat de bevindingen van 1A en 1B grotendeels gelijk zijn. Dit geldt ook voor de voorgestelde maatregelen om de restrisico's te mitigeren. Dit komt omdat bij de inrichting van de logging al uitgegaan is van de eisen van de Wpg.

Voor de productvarianten, waarbij het NFI geen zaakonderzoek uitvoert met Hansken, zullen de PIA's –indien gewenst - zelfstandig door de opdrachtgevers (politie, FIOD, NVWA, IL&T en Kmar) moeten worden uitgevoerd. Het NFI wil graag participeren bij de uitvoering van deze PIA's.

Gebruiks variant	Betrokken partijen	Uitvoering PIA door	Status	Opmerkingen
1A	NFI en OM	NFI	Concept beschikbaar	Nog voorleggen aan OM
1B	NFI en Rechtspraak	NFI	Concept beschikbaar	Is aangeboden aan Rechtspraak
2	NVWA, IL&T, FIOD	NVWA en IL&T	Nog te doen	
3				Deze variant komt niet voor
4	Politie/FIOD	Politie/FIOD	Nog te doen	Politie maakt nu ook nog gebruik van een tussenvariant, waarbij gegevens worden ingelezen door het NFI

5. Aanbevelingen op basis van beide PIA's

In onderstaande tabel is in overleg met PL Hansken al een verantwoordelijke partij benoemd.

Nr	Onderwerp	Voorgestelde maatregel	Be- lang	Verantwoordelijke partij
1	Transparantie/rechten betrokkenen	Periodieke audit op werkmethode Hansken	L	DBS business
2		Update van het privacy statement op de NFI website	M	Privacy officer
3	Bewaartermijnen	Het vaststellen van bewaartermijnen zaakdata in Hansken	H	DBS business
4	Toegang en Autorisatie	Formaliseren van toegangsverlening tot zaakdata voor NFI medewerkers; dit geldt ook voor afmeldingen voor medewerkers die niet meer ingezet worden op een specifieke zaak	M	DBS business
5		Inperken bevoegdheden tot de zgn. Experimenteer omgeving Hansken (niet kunnen beïnvloeden van beveiligingsopties)	H	DBS business
6		Inrichting adequate logging en monitoring op logging van alle gebruikers activiteiten; en het bepalen van de bewaartermijn van de logging	H	Hansken ontwikkelgroep
7		Alle medewerkers die werken met Hansken moeten gescreend zijn	M	DBS business
8		Inrichten van de beveiliging van uit Hansken geëxporteerde data c.q. het afschermen van de exportfunctie	H	DBS business en aanpassing implementatie handleiding door Hansken ontwikkelgroep
9	Datalekken	Input data door toeleveranciers versleuteld laten aanleveren	M	DBS business en in handleiding door Hansken ontwikkelgroep
10		Extra verificatie op adres van ontvanger rapportage	M	DBS business
11		Opstellen van een verwerkersovereenkomst met OM/politie	M	DBS business
12	Betrouwbaarheid programmatuur	De programmatuur / modules onderwerpen aan aantoonbare testcycli, en waar mogelijk laten certificeren; formeel protocol opstellen	M	Hansken ontwikkelgroep
13	Datakwaliteit	Toevoegen van maatregelen om de volledigheid en juistheid van het inlezen van aangeleverde data te waarborgen (bv door opnemen van hashtotals).	M	Hansken ontwikkelgroep
14	Onrechtmatig datagebruik	Inrichten monitoring op logging	H	DBS business